

VRAGEN EN ANTWOORDEN IN VERBAND MET VOGELGRIEP

A. ALGEMENE VRAGEN

1. Welke vogels vallen onder pluimvee?
2. Wat zijn de symptomen van een ernstig geval van vogelgriep bij vogels?
3. Zijn alle vogels gevoelig voor vogelgriep?
4. Welke rol spelen wilde vogels in de verspreiding van vogelgriep?
5. Is het griepvirus H5N8 overdraagbaar op de mens ?
6. Aan welke voorwaarden moet men voldoen om een verzameling van pluimvee te organiseren?
7. Aan welke voorwaarden moet men voldoen om een verzameling van vogels te organiseren?
8. Onder welke voorwaarden is de verkoop van pluimvee en andere in gevangenschap gehouden vogels op openbare markten toegelaten?
9. Wat gebeurt er als ik de ophokregeling of afschermplicht niet opvolg?
10. Woon ik in een gevoelig natuurgebied?
11. Wat verstaat men onder risicogebied?
12. Wat is, in het algemeen, een betrouwbare behandeling om de eventuele aanwezigheid van het virus in ingrediënten en/of in levensmiddelen te doen verdwijnen?
13. Wat is, in het algemeen, een betrouwbare behandeling om de eventuele aanwezigheid van het virus in ingrediënten en/of in levensmiddelen te doen verdwijnen?
14. Mag een levensmiddelenbedrijf eiproducten importeren en gebruiken uit landen waar de vogelgriep woedt?
15. Mag een consument rauwe eieren toevoegen aan de bereiding van mayonaise en van desserts zoals tiramisu, chocolademousse, enz.?

B. HOBBYISTEN

16. Wat is een hobbyhouder (amateur)?
17. Ik ben een hobbyhouder, moet ik mijn pluimvee, eenden,... ophokken?

C. PROFESSIONELE PLUIMVEEBEDRIJVEN

18. Wat bedoelt men met een professioneel pluimveebedrijf?
19. Wie heeft er toegang tot een pluimveestal?
20. Moet er een ontsmettingsvoetbad geplaatst worden?

A. Algemene vragen

1. Welke vogels vallen onder pluimvee?

In het kader van de preventie en de bestrijding van de vogelgriep is de definitie van tel van het koninklijk besluit van 5 mei 2008 betreffende de bestrijding van aviaire influenza. Onder pluimvee wordt verstaan: alle in gevangenschap gehouden gefokte of gehouden vogels voor de productie van vlees of consumptie-eieren, voor de productie van andere producten, voor het uitzetten in het wild of voor het kweken van deze soorten en categorieën vogels.

2. Wat zijn de symptomen van een ernstig geval van vogelgriep bij vogels?

Hoogpathogene vogelgriep is zeer besmettelijk, zeker bij zeer gevoelige vogelsoorten als kippen en kalkoenen. Na een korte incubatietijd van enkele dagen tot maximaal 10 dagen, zal een besmetting aanleiding geven tot ernstige ziekte tekens en veel sterfte. De meest typische symptomen van vogelgriep zijn:

- een plotse en omvangrijke sterfte van meer dan 3% per week;
- een gebrekkige eetlust zodat de voeder- en wateropname met meer dan 20% afneemt;
- een legdaling van meer dan 5% gedurende meer dan 2 dagen;
- een algemene sufheid
- ademhalingsproblemen, sinusitis, tranende ogen, opgezwollen kop met dikke en blauwe kam en lellen;
- diarree.

Laagpathogene virussen veroorzaken geen of nauwelijks ziekte tekens en worden eerder toevallig ontdekt bij laboratoriumonderzoeken van stalen van vogels.

3. Zijn alle vogels gevoelig voor vogelgriep?

Alle vogels zijn gevoelig voor hoogpathogene vogelgriep, maar niet in gelijke mate. Kippen en kalkoenen zijn de meest gevoelige dieren en zullen wanneer ze besmet zijn snel en massaal ziekte tekens en sterfte vertonen. Bij andere vogels zal de ziekte zich veel onduidelijker manifesteren en zelfs eventueel met weinig of geen ziekte tekens gepaard gaan. Laagpathogene vogelgriepvirussen worden vooral bij wilde eenden en ganzen gevonden. Sommige laagpathogene virussen kunnen zich, eens ze bij pluimvee terecht zijn gekomen, omvormen tot een hoogpathogeen virus.

4. Welke rol spelen wilde vogels in de verspreiding van vogelgriep?

Wilde eenden, ganzen en ander waterwild worden beschouwd als een reservoir van vogelgriepvirussen en zijn dikwijls drager van vogelgriepvirussen zonder dat ze daarbij ziekte tekens tonen. Ze kunnen het virus doorgeven aan andere vogelsoorten, die wel ernstig ziek kunnen worden. Gedomesticeerde kippen, kalkoenen of pluimvee en vogels die in open lucht worden gehouden lopen daarbij extra risico. Zij komen immers gemakkelijker in contact met wilde vogels – zeker indien ze ook nog eens in open lucht

gevoederd worden - en zullen dus gemakkelijker besmet raken dan dieren die in hokken of stallen worden gehouden.

5. Is het griepvirus H5N8 overdraagbaar op de mens ?

Tot op heden is geen enkel geval van transmissie op de mens gekend.

6. Aan welke voorwaarden moet men voldoen om een verzameling van pluimvee te organiseren?

Verzamelingen van pluimvee, met inbegrip van alle watervogels, andere dan openbare markten, zijn uitsluitend toegelaten onder de volgende voorwaarden:

- a) de gelijktijdige aanwezigheid van professionele handelaars en particuliere verkopers op verzamelingen is verboden;
- b) de organisator van de verzameling registreert zich bij het Voedselagentschap (lokale controle-eenheid, LCE) ten minste 48 uur voor aanvang van de verzameling;
- c) de organisator van de verzameling houdt een lijst bij met de namen en adressen van de houders die met hun dieren deelnemen aan de verzameling. Die lijst moet gedurende ten minste 2 maanden ter beschikking van het Voedselagentschap gehouden worden;
- d) de verzameling staat onder officieel toezicht van een erkende dierenarts die aangesteld is door de organisator van de verzameling. De organisator deelt de naam van de aangestelde erkende dierenarts mee aan de betrokken LCE voor aanvang van de verzameling;
- e) pluimvee moet opgehokt of afgeschermd hebben gezeten opdat contact met wilde vogels onmogelijk gemaakt wordt gedurende 10 dagen voorafgaand aan het evenement. Deze voorwaarde is niet van toepassing voor andere in gevangenschap gehouden vogels.

7. Aan welke voorwaarden moet men voldoen om een verzameling van vogels te organiseren?

Verzamelingen van andere in gevangenschap gehouden vogels, andere dan openbare markten, zijn uitsluitend toegelaten onder de volgende voorwaarden:

- a) de aanwezigheid van alle pluimvee is verboden;
- b) de organisator van de verzameling registreert zich bij het Voedselagentschap (lokale controle-eenheid, LCE) ten minste 48 uur voor aanvang van de verzameling;
- c) de organisator van de verzameling houdt een lijst bij met de namen en adressen van de houders die met hun dieren deelnemen aan de verzameling. Die lijst moet gedurende ten minste 2 maanden ter beschikking van het Voedselagentschap gehouden worden;
- d) de verzameling staat onder officieel toezicht van een erkende dierenarts die aangesteld is door de organisator van de verzameling. De organisator deelt de naam van de aangestelde erkende dierenarts mee aan de betrokken LCE voor aanvang van de verzameling;

8. Onder welke voorwaarden is de verkoop van pluimvee en andere in gevangenschap gehouden vogels op openbare markten toegelaten?

Openbare markten van pluimvee en van andere in gevangenschap levende vogels uitsluitend toegelaten onder de volgende voorwaarden:

- a) de lokale overheid, die de markt organiseert, registreert zich bij het Voedselagentschap (LCE) ten minste 48 uur voor aanvang van de markt; ingeval van een wekelijkse markt, moet deze registratie slechts eenmalig te gebeuren;
- b) de lokale overheid houdt een lijst bij met de namen en adressen van de verkopers op de markt. Die lijst moet gedurende ten minste 2 maanden ter beschikking van het Voedselagentschap gehouden worden;
- c) de markt staat onder officieel toezicht van een erkende dierenarts die aangesteld is door de lokale overheid; zij deelt de naam van de aangestelde erkende dierenarts mee aan de betrokken LCE;
- d) enkel professionele handelaars zijn toegelaten op de markten; de occasionele verkoop is verboden;
- e) indien er meerdere handelaars op dezelfde markt aanwezig zijn, kunnen ze niet naast elkaar staan; hun standplaatsen moeten zo ver mogelijk uit elkaar staan, en bij voorkeur aan de buitenkant van de markt;
- f) het pluimvee en de andere in gevangenschap gehouden vogels moeten in de 10 dagen voor de markt opgehokt of afgeschermd zijn geweest om contact met wilde vogels te vermijden.

9. Wat gebeurt er als ik de ophokregeling of afschermplicht niet opvolg?

De ophokregeling is verplicht voor professioneel gehouden pluimvee op pluimveebedrijven die zich in een gevoelig natuurgebied bevinden. Het ophokken mag hier in gesloten gebouwen maar ook onder netten gebeuren.

De controle op het naleven van de ophokregeling zal door de politie en de controleurs van het FAVV worden uitgevoerd.

Bij het vaststellen van een overtreding zal de pluimveehouder worden aangemaand om zich in orde te stellen binnen een termijn van maximaal 24 uren. Indien de meegedeelde termijn verstreken is en er geen doeltreffend gevolg aan de aanmaning is gegeven, dan zal het FAVV een proces-verbaal opstellen en overgaan tot inbeslagname en desgevallend het doden van de betrokken dieren.

10. Woon ik in een gevoelig natuurgebied?

Op de website van het Voedselagentschap staan gedetailleerde statische kaarten, maar ook een interactieve webapplicatie waarmee u kan zien of de plaats waar uw dieren gehouden worden in één van de gevoelige natuurgebieden gelegen is. U kan er ook op basis van de naam van de gemeente nagaan of u in een dergelijke gevoelige zone woont. Er is per gemeente ook een lijst beschikbaar met de straten die in deze natuurgebieden gelegen zijn. Indien de informatie dan nog te onduidelijk zou zijn, dan raden wij u aan om contact op te nemen met uw gemeentebestuur of met het call center (0800/99777).

11. Wat verstaat men onder risicogebied?

De Belgische regelgeving voor AI voorziet specifieke maatregelen (4 dagenregel, bijkomende reiniging en ontsmetting van sommige voertuigen) voor de zogenaamde risicogebieden. Dit zijn enerzijds gebieden die een lidstaat afbakt rond een uitbraak of een geval van HPAI en anderzijds gebieden die het FAVV zelf aanduidt omdat de betrokken overheid er maatregelen oplegt die verder gaan dan de Europese regelgeving.

12. Wat is, in het algemeen, een betrouwbare behandeling om de eventuele aanwezigheid van het virus in ingrediënten en/of in levensmiddelen te doen verdwijnen?

In het algemeen kan men stellen dat het virus geïnactiveerd wordt bij temperaturen die bereikt worden bij de diverse gangbare hittebehandelingen, nl. bij een minimumtemperatuur van 70°C in de kern van het product.

Voor eieren, zie volgende vraag.

13. Wat is, in het algemeen, een betrouwbare behandeling om de eventuele aanwezigheid van het virus in ingrediënten en/of in levensmiddelen te doen verdwijnen?

Het hoog pathogeen virus H5N1 dat verantwoordelijk is voor de vogelgriep kan zich binnenin of op het oppervlak bevinden van eieren die door besmette vogels gelegd zijn. In theorie stoppen zieke vogels met het leggen van eieren. Toch kunnen eieren die gelegd zijn in een vroegtijdige fase van de ziekte het virus bevatten in het eiwit of het eigeel, of op het oppervlak van het ei zelf, d.w.z. op de eierschaal.

Enkel een gepaste hittebehandeling kan het virus deactiveren dat zich in het ei bevindt. De pasteurisatiemethodes die de voedingsindustrie toepast voor vloeibare producten op basis van eieren zorgen voor een efficiënte deactivering van het virus, bijvoorbeeld:

- Volledig ei : 60°C gedurende 210 seconden
- Vloeibaar eiwit : 55,6°C gedurende 372 seconden
- Eigeel 10% zout : 63,3°C gedurende 210 seconden

Vanuit visueel oogpunt, kunnen we zeggen dat zowel eiwit als eigeel helemaal niet meer vloeibaar mogen zijn.

Bron : INFOSAN (The International Food Safety Authorities Network), WHO & FAO, 04.11.2005.

14. Mag een levensmiddelenbedrijf eiprodukten importeren en gebruiken uit landen waar de vogelgriep woedt?

De Europese wetgeving bepaalt wat niet geïmporteerd kan worden uit landen waar de vogelgriep aanwezig is. Dit betekent met andere woorden dat wat niet verboden is, toegestaan is.

Het precieze antwoord op deze vraag hangt af van de evolutie van de situatie. Het is dus noodzakelijk steeds rekening te houden met de geldende wetgeving.

15. Mag een consument rauwe eieren toevoegen aan de bereiding van mayonaise en van desserts zoals tiramisu, chocolademousse, enz.?

Rauwe eieren op de Belgische markt beantwoorden aan de geldende wettelijke bepalingen en mogen dus gebruikt worden in de bereiding van desserts (chocolademousse, tiramisu,...) en van mayonaise.

Het Raadgevend Comité heeft in 2005 een affiche goedgekeurd en gepubliceerd die duidelijk maakt dat eieren en vers gevogeltevlees op de Belgische markt afkomstig zijn van gezonde dieren.

B. Hobbyisten

16. Wat is een hobbyhouder (amateur)?

Een hobbyist is een bedrijf waar minder dan 200 stuks pluimvee of minder dan 3 loopvogels gehouden worden.

17. Ik ben een hobbyhouder, moet ik mijn pluimvee, eenden,... ophokken?

De ophokregeling of afschermplicht is enkel verplicht voor het professioneel gehouden pluimvee op pluimveebedrijven. Ophokken of afschermen betekent dat de dieren nog steeds buiten gehouden of gelaten kunnen worden, maar dan enkel op een terrein of een deel van een terrein dat volledig – zowel langs de zijkanten als langs boven – met gaas of met netten is afgesloten. De mazen van het gaas of het net mogen maximaal een diameter van 10 cm hebben, zodat wilde vogels ter grootte van een eend er niet doorheen kunnen. Een ondoordringbare dakbedekking is niet verplicht, maar wordt toch aangeraden.

C. Professionele pluimveebedrijven

18. Wat bedoelt men met een professioneel pluimveebedrijf?

Een professioneel pluimveebedrijf is een bedrijf waar ten minste 200 stuks pluimvee of ten minste 3 loopvogels gehouden worden.

19. Wie heeft er toegang tot een pluimveestal?

De toegang tot pluimveestallen en tot broeierijen is verboden aan personen die niet tot het bedrijf behoren. Dit verbod geldt niet voor het personeel nodig voor de verzorging van de dieren en het onderhoudspersoneel, de bedrijfsdierenarts, het personeel van het FAVV en andere overheidsdiensten en de personen die in opdracht van deze werken. Dit verbod betekent niet dat een pluimveebedrijf geen andere bezoekers meer mag hebben. Deze personen mogen alleen niet meer de pluimveestallen betreden.

Daarnaast geldt sowieso de regel dat iedereen (inbegrepen voertuigen en materiaal), die in een risicogebied of een derde land is geweest waar vogelgriep heerst en die daar in contact is geweest met pluimvee of op een plaats is geweest waar pluimvee wordt gehouden, in de 4 daaropvolgende dagen geen toegang mag hebben tot een plaats in ons land waar pluimvee gehouden wordt.

20. Moet er een ontsmettingsvoetbad geplaatst worden?

Aan elke ingang en uitgang van de pluimveestallen en van het pluimveebedrijf moet een ontsmettingsvoetbad worden geplaatst met een officieel erkend biocide. De lijst van erkende biociden is terug te vinden op de volgende link:

<http://www.health.belgium.be/nl/lijt-van-toegelaten-biociden-en-jaarverslag>.